

Budget er en holdsport for landmand og rådgivere

Når landmanden samarbejder med rådgivningsteamet om budgetlægning og -opfølgning, sikrer han et større ejerskab til materialet. Samtidig får hele rådgivningsteamet en større indsigt i tallene – og det skaber en strategisk effekt og sikrer positive tilkendegivelser fra banken.

I Budgetmatchen 2014 har syv landmænd og deres team af rådgivere konkurreret om at lægge det bedste budget og lave den bedste budgetopfølgning. De har kørt et tæt parløb i teamene, hvor landmændene har været en del af budgetlægningen sammen med økonomi- og fagkonsulenterne. To af teamene fra Budgetmatchen, der har høstet gode erfaringer ved det tætte samarbejde, er Team Jørgensen fra Sønderjysk Landboforening og Team Hjerrild fra Gefion. Her kan teamenes økonomikonsulenter, Carsten Ladegaard Jakobsen fra Sønderjysk Landboforening og Poul Brandstrup fra Gefion, se konkrete fordele for både rådgivere og landmand, efter at de har ændret praksis og har inddraget landmanden mere aktivt.

Inddragelse skaber forståelse og fælles fodslag

Helt konkret har teamene afholdt flere møder, hvor både landmanden samt fag- og økonomikonsulenterne har deltaget. Dette har skabt en fælles forståelse for arbejdet med budget og budgetopfølgning. Samtidig har de ekstra møder i sidste ende været tidsbesparende for landmanden, fordi alle opdateres på en masse informationer på samme tid. Det vurderer Poul Brandstrup, driftsøkonom i Gefion.

Møderne mellem landmanden og rådgivningsteamet har derudover haft en strategisk effekt, fordi det har gjort konsulenterne i stand til at tænke langsigtet. Det mener Carsten Ladegaard Jakobsen, økonomikonsulent i Sønderjysk Landboforening:

”Det har en strategisk effekt at holde et fællesmøde, efter budgettet er færdigt, fordi vi kan se det store hele. Her ser vi ting, vi ellers ikke ville se, og opdager, hvor vi kan forbedre os,” vurderer han.

Budgetlægning i Gefion

- 1) Kvægkonsulent og landmand har holdt et møde om ydelses- og foderniveauerne.
- 2) Fællesmøde mellem kvægkonsulenten, landmanden og økonomikonsulenten, hvor de har koordineret og fastlagt målene for budgettet.
- 3) Økonomikonsulenten har derefter færdiggjort budgettet.

Budgetlægning i SLF

- 1) Landmand holder møde med plantavl- og kvægkonsulenterne om de tekniske data til budgettet.
- 2) Økonomikonsulenten og assistenten laver et udkast til de økonomiske data.
- 3) Landmanden holder møde med økonomikonsulenten og assistenten og kigger det hele igennem.
- 4) Fællesmøde mellem landmanden og alle rådgiverne.

Samarbejdet forpligter landmanden

Det tætte parløb mellem landmanden og rådgiverne har ligeledes betydet, at landmanden er blevet mere forpligtet på arbejdet med budget og budgetopfølgning. Det fortæller Poul Brandstrup ud fra sine erfaringer fra Budgetmatchen:

”Landmanden er blevet bedt om at sætte sine tanker på papir, og det har tvunget ham til at tænke mere over sin bedrift. Efterfølgende kan jeg se, at fx den plan for foderet, vi har lagt, passer meget bedre, end den plejer. Han har fået mere styr på den del af bedriften, så måske er han blevet mere opmærksom på det, fordi der er sat fokus på det i dagligdagen,” antager driftsøkonomen.

Banken er positiv overfor øget inddragelse

Både Poul Brandstrup og Carsten Ladegaard Jakobsen er enige om, at det øgede samarbejde er en fordel, særligt i forhold til kreditorerne. Carsten Ladegaard Jakobsen fremhæver, at landmandens øgede forståelse for budgetmaterialet gør, at han kan vise sin bank, at han interesserer sig for budgettet og ved, hvad det drejer sig om:

”Han kan selv forklare detaljerne overfor banken, i stedet for at jeg skal gøre det, og det er en klar fordel,” forklarer økonomikonsulenten. Den betragtning er Poul Brandstrup enig i:

”Jeg fornemmer, at bankerne er meget positive overfor, at landmanden selv er inde over budgettet og budgetopfølgningen,” siger han og tilføjer:

”For nogle banker er det helt afgørende, at landmanden fx selv skriver handlingsplaner, fordi de ikke ønsker, at konsulenten bliver et filter mellem landmanden og banken. De vil være sikre på, at det skrevne er det, som landmanden tænker.”

Afvigelser er ikke længere et problem, men en udfordring

Den nye praksis har også haft betydning i forhold landmandens indstilling til budgetopfølgningen. Det kan Carsten Ladegaard Jakobsen tydeligt mærke:

”Jeg kan mærke på Kim (landmanden red.), at han synes, det er rigtig sjovt at have et budget. Selvom der er afvigelser, så er det ikke længere et problem, men en udfordring som vi kan løse i fællesskab. Han står ikke med det hele alene, og derfor bliver det også en meget mere positiv oplevelse for ham,” forklarer økonomikonsulenten og tilføjer, at når landmanden er med i processen omkring budget og budgetopfølgning, så får han en oplevelse af, at det er hans *egne* tal og ikke bare økonomikonsulentens.

”Jeg tror faktisk, at det bliver mere interessant for landmanden at lægge budget og lave budgetopfølgning, fordi han kan se, at godt nok har vi ikke indflydelse på alt, men nogle ting har vi,” fortæller Carsten Ladegaard Jakobsen.

”Det er blevet meget sjovere at være rådgiver”

Den nye praksis resulterer dog ikke kun i fordele for landmanden, også rådgiverne har nydt godt af det øgede samarbejde.

”Fællesmødet mellem landmanden og alle konsulenterne har gjort, at vi har fået dialogen tilbage i fagafdelingerne. Nu samarbejder vi mere omkring budgetopfølgningen, hvor vi har kigget på de positive og negative ting i fællesskab og har set på, hvilke tiltag vi skal sætte i gang for at nå målet,” fortæller den sønderjyske økonomikonsulent.

De ekstra øjne på budgetopfølgningen har betydet, at kommentarsættet ikke kun er økonomikonsulentens ord, men ligeså meget fagkonsulenterne og landmandens. Samtidig har det tættere samarbejde uden tvivl gjort arbejdet meget sjovere:

”Jeg kan se, at jeg er med til at flytte noget. Jeg er meget mere i dialog med kunderne og er en del af et team med fagkonsulenterne nu. Så det er blevet meget sjovere at være rådgiver,” konkluderer Carsten Ladegaard Jakobsen.

Gode råd til rådgiverne om inddragelse af landmanden

- Få landmanden til at skrive sit syn på budgettet som et tillæg til budgetkommentarerne og i stil med ledelsesberetningen fra årsrapporten.
- Sæt jer alle sammen, både konsulenter og landmand, og diskuter de opsatte mål, når det endelige budget er udarbejdet. Det giver en bedre diskussion omkring mulighederne fremadrettet.
- Samarbejd omkring budgetopfølgningen både landmand og konsulenter. Gennemgå afvigelserne og diskuter tiltag, der skal sikre, at I når målet.
- Diskuter i fællesskab de opståede problemer og udfordringer i budgetopfølgningen, så landmanden ikke føler, at han står alene.
- Hold gerne et personligt møde, så I kan fornemme, om landmanden er engageret og føler, at det er *hans* tal og ikke konsulentens.